

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

S. Francisci Xaverii E Societate Iesv Indiarvm Apostoli Novarvm Epistolarvm Libri Septem

Francisco <de Javier>

Romæ, 1667

Epistola III. Patribvs Et Fratribvs Collegii Conimbricensis Societatis Iesv.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46129](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46129)

cius explicui, obedient. ut res isthic hoc
Ordine ac Disciplinæ tenore procedant, cu-
rare impensè vos ambos iubeo, & me de
cunctis quæ contingent certiore[m] facere.
Valetè. Malacà x. Kalendis Iulias Anno
CICIOXLIX.

Vester in Christo intimus Frater.

Franciscus.

EPISTOLA III.

PATRIBVS ET FRATRIBVS COLLE-
GII CONIMBRICENSIS SO-
CIETATIS IESV.

*Gratia & Amor Christi Domini Nostri
ad sit semper nobis auxilio &
favore. Amen.*

ET scripsi ego vobis fusè Mense Ianua-
rio Superiori, & cunctos in his Tra-
ctibus variè sparsos, è stationibus quemque
proprijs, prout singulis mandaveram, scri-
psisse confido, quàm uberes & lætos Ani-
marum fructus Indica ferat vineâ; &, non

AA 3 in

in regijs modò præfidijs , verumetiam in reliquis oppidis Barbarorum , Sanctissima Christi Fides quàm feliciter adolescat . Iaponicæ in Malacensi Portu navigationis capeffendæ gratiâ profectus huc sum ex Indiâ Mense Aprili , duobus è Societate Nostrâ Comitibus , altero Sacerdote , altero Laico ; itemque Iaponijs Neophytis tribus , quos priùs satis instructos fundamentali mysteriorum Christi Domini Nostri ac Fidei Catholicæ notitiâ , sacro antea lavacro tingendos Goæ curaveram . Inbuti sunt elementis Christianæ Doctrinæ in Nostro Collegio Sanctæ Fidei , ubi & legere nostrates literas , & manu formare didicerunt . Exercitijs quinetiam spiritualibus dederunt menstruam operam , attentione summâ , studioque maximo ex illis proficiendi . nec Deus defuit bonæ ipsorum , quam præparaverat , voluntati . quippe intimis mentes eorum affecit sensibus beneficiorum ingentium , quæ se à liberalissimo sui Creatore accepisse , tum primùm gratè reolebant , flammantes lugentesque priorem suam in ijs agnoscendis cæcitatem . unde in tales exarscebant mutua in Deum caritatis , religionis , virtutumque similium affectus
qua-

qualibus omnes nos qui cum ipsis agebamus, si pariter afficeremur, præclare nobiscum agi putaremus. nunc legendi ac scribendi more nostro peritiâ quam pararunt expeditè utuntur, cognoscendis plerumque scriptis Myſteria Chriſti declarantibus, & Pſalmis ac cæteris Eccleſiaſticis precationibus ſtatâ quot diebus horâ è ſacro libro recitandis. quod agentes cum interrogarem aliquando, quam iſtiusmodi voluminum partem majore animi guſtu è chartâ oculis ſubjectâ pronunciarent; reſponderunt: hiftoriam tormentorum, & necis Chriſti. & fidem dicti facit, quòd eos vidimus non ſolum omnia teneræ commiſerationis ſigna edere ad quamvis fortè oblatam Domini I E S U dolorum ac mortis mentionem aut recordationem, ſed ultrò etiam eò animum referre, ſubindèque recurrere, & eâ conſideratione nunquam non commoveri vehementer. Tempore illius menſtrui, de quo dixi, Goæ ſecefſus, miris illos cœleſtium ſuavitatum perfundi gaudijs, & in dulces ſæpe lachrymas reſolvi videbamus. Ante porrò quàm in eâ commentationum Aſceticarum palæſtrâ exercerentur, pluribus illos menſibus te-

nueramus in memoriâ mandandis Articulis Christianæ Fidei , Mysterijs vitæ Christi ; causâ Incarnationis Filij Dei in utero Mariæ Virginis , ac totâ ratione reparationis humani generis , Domini IESU morte spontè susceptâ perpetrata , mente comprehendendâ . Sæpiùs ex eis percontatus sum , quænam ex omnibus Legis Christianæ Sacramentis , usu ipsis salubriora viderentur ? constanter responderunt , palmam præstantiæ , ob causam utilitatis & universalitatis ad omnes conditionum ac temporum opportunitates extensarum , se duobus maximè tribuere mysterijs , Sacramentalis Pœnitentiæ & perceptionis Christi Corporis in Sacrà Eucharistiâ . Addebant , tam aptè sibi videri cohærere inter se cuncta Religionis Christianæ dogmata , universamque Disciplinam , ut neminem sani iudicij putarent , postquam ea cognovisset , posse non probare . Audivi unum ex ipsis , cui nomen est , Paulo à Sanctâ Fide , cum altè suspirans exclamaret : O vos infelices Iaponiæ Populos , qui creaturas adoratis quas Deus , ut vobis servirent , fecit ! Tum ego illi , quid ita , inquam Paulè , isthuc loqueris ? Ille ad me : miseror ,

NOVARVM EPIST. Lib. 5. 377

ror nempe , reposuit , Populares meos ,
 qui Soli ac Lunæ Divinos honores habent ,
 cum isthæc sidera Ministri sint agnoscen-
 tium Dominum IESVM , jussu ejus diù no-
 stræque lucem hominibus præferentia , quâ
 illi scilicet utantur ad gloriâ intelligen-
 dam IESV Christi Dei Filij . Sed ut ad
 iter nostrum revertamur , pervenimus in
 hanc Civitatem Malacensem Tres è Socie-
 tate , cum Iaponibus totidem , pridie Kal.
 Junias hujus Anni MDCLXIX . Occurrerunt
 exscendentibus consentientia dicta plurimo-
 rum , mira certatim de spe optimâ succes-
 sum habituræ in Iaponiâ Prædicationis
 Evangelicæ nunciantium ; è literis quas
 monstrabant ab Amicis Lusitanis mercato-
 ribus illic negotiantibus novissimè acceptas .
 Horum in unis legebatur ; Dynastam quen-
 dam in illis Iaponum Insulis sanè opulen-
 tum ac potentem , cupere Christianum fio-
 ri . jamque destinasse ad Prætozem Indiæ ,
 Legatum , qui nomine suo ab illo peteret
 mitti ad se Doctores Christianæ Religionis
 à quibus ad Fidem erudiretur . In alijs ad
 me propriè datis scriptum reperi : Lusita-
 nis aliquot negotiatoribus , recens appullis
 in certam Iaponiæ regionem , & hospitium
 ubi

ubi diversarentur quærentibus, loci Regulæ obtulisse quasdam Ædes idcirco habitatoribus vacuas, quod esset experientia compertum, eas à lemuribus infestari sole-
re vehementer. Ingressos eò Lusitanos, ignaros ejus vitij (nam id Iapones astute dissimulaverant) mirari per noctes aliquot solitos, sibi decumbentibus vestes & lectulorum pallia detrahi, nemine dum circumspicerent apparente. Tandem aliquem ex ipsorum familiâ Puerum nocte intempesta viso spectri horrendi consternatum, voce maximâ paræ perturbationis indice cunctos excitasse; ita ut ex stratis exilientes, cum armis ad vociferantem accurrerent, quasi vim nocturnam à furibus illatam repulsuri. Sed cum obseratas fores, incolumem ac solum reperissent famulum, ex eo percontatos, cur exclamasset? audisse nihil aliud, nisi visum sibi terrificum oblatum, quod tamen ad Crucis signum à se formatum evanuisset. Hinc deinde idem Puer multas Crucis formas varijs per ædes locis, & ad Ostia conclavium apposuit. Explorabant interim conscij rei Vicini, ut se in infestâ Domo advenæ hospites haberent; & videlicet mirabantur, tandiu eos illic innoxie

NOVARVM EPIST. Lib. 5. 379

noxiè degere . Itaque nocturno illo Pueri
 elamore ac strepitu accurrentium cum ar-
 mis fortè audito , postridie quærebant ,
 quam ob causam eâ nocte trepidassent ? Lu-
 sitanis verò rem uti contigerat referenti-
 bus , fassos ultrò Iaponas , Ædes illas pri-
 dem haberi malo quopiam Dæmone in-
 fessas , etiam rogasse , quoniam hæc pestis
 frequens esset in illis tractibus , ut si quid
 contra eam parati remedij afferrent , indi-
 care aut communicare ne gravarentur . Ad
 quæ Lusitanis reponentibus : nihil esse si-
 gno Crucis ad maleficos abigendos Dæmo-
 nas efficacius ; mox tum experimenti , tum
 responsi famâ passim latè diditâ , Cruces è
 chartâ , ligno , aut simili materiâ forma-
 tas in ferè cunctarum ejus oppidi Domuum
 ostijs esse conspectas : videlicet Indigenis ,
 larvarum stygiarum incurfus sæpe pati mo-
 lestissimos solitis , ostensum contra illas amu-
 letum cupidè usurpantibus . His adjunge-
 bant eadem inscriptæ mihi literæ : vide-
 ri optimè dispositam excipiendæ Prædica-
 tioni Evangelicæ Gentem illam : quoniam
 circumspecta sit & prudens , è momentis
 rationum res æstimans , eademque in pri-
 mis curiosa cognoscendi quidquid affertur
 novi.

novi . Quocirca magnam equidem , Divi-
 no fretus auxilio , spem ingredior fructus
 ingentis in aliquibus , & fortè in universis
 extituri Iaponibus ; magnâ vi errantium
 illarum Animarum , ad Ecclesiæ Sanctæ se-
 gremium aggregaturâ ; nisi nostra peccata
 obstiterint , quominus Deus Dominus No-
 ster , nobis suæ gloriæ ministris uti digne-
 tur . Neque his tamen ego tam latis au-
 spicijs in hanc expeditionem vocantibus
 statim parui . multum exinde diuque deli-
 beravi mecum explorans , omnibusque ve-
 stigijs indagans Divinæ circa id signa Vo-
 luntatis . Postquam autem intimis animi li-
 quidò percepi sensibus ; planè Deo cordi
 esse , & ad ejus obsequium expedire , pro-
 ficiisci me in Iaponiam , totus statim in id
 consilium incubui tam irrevocabiliter , ut
 mihi viderer , si à cepto desisterem , ipsis
 quoque Idololatri Iaponibus nequior ac
 detestabilior futurus . Et me in proposito
 confirmat , quòd hostem humani generis
 multa movere video , ut me ab hac cogi-
 tatione dimoveat ; ex quo non obscure sci-
 licet illum apparet , magnam inde rebus
 suis cladem perniciemque formidare . Sed
 quidquid ille tumultuetur ac contra obji-
 ciat ,

ciat, imus tamen inanium securi terricu-
 lorum. jamque stamus in procinctu solven-
 di, convasato instrumento incruenti Sa-
 crificij, quò litandâ primùm illic Sacrà
 Hostiâ, Christi Regis Nostri nomine ter-
 rarum ac Gentium illarum quasi possessio-
 nem adeamus. qui primi successus cepto
 responderint, anno vertente (si Deus de-
 derit) meis inde perlatis ad vos literis ple-
 nè cognoscetis. Constitui jam nunc, à
 primo statim appulsu Regem ipsum totius
 laponis, ubicumque fuerit, adire; expo-
 nereque ipsi quæ mandata ad ipsum ha-
 beam summi Gentium omnium Imperato-
 ris Domini Nostri IESV Christi. Audio
 in comitatu Regis illius magnam semper
 adesse Literatorum manum, ingenti subni-
 xorum ingenij, doctrinæ, facundiæque
 fiducia. Horum obstituram nobis erudi-
 tionem: Deo fretus, non sanè reformido.
 nam quid boni scire possunt qui IESVM
 nesciunt? qui verò nihil omninò aliud
 nisi Dei Gloriam & Christi manifestatio-
 nem in salutem Animarum, curamus aut
 quærimus, quid tandem damni aut pericu-
 li magnoperè pertimescere debemus? ut-
 cumque nos nudos & inermes, inter infe-
 stas

stas non Gentis modò feræ , sed Dæmo-
 num etiam irritatissimorum acies , & tege-
 re ne lædamur , & adjuvare ut vincamus,
 Deo , si voluerit , est facile : sin ei aliud
 placeat , nihil quod ipsi libuerit , ducimus
 acerbum . In his bellis , etiam cadens ,
 victor est : si occumbente duntaxat corpo-
 re , non succumbat animus . una planè
 quæ per consensum in culpam accipitur ,
 pertimescenda plaga mentis est . Sed cum
 Deus Dominus Noster det omnibus gra-
 tiam sufficientem ad sibi serviendum , ab-
 stinendumque à peccato , confidimus de
 Divinâ ejus Misericordiâ tale haudquaquam
 nobis ab eo auxilium negandum . ac quia
 totum bonum aut malum nostrum in benè
 aut malè utendo Dei Gratiâ situm est ,
 multam collocamus fiduciam , primùm in
 meritis Sanctæ Matris Ecclesiæ Sponsæ IESV
 Christi Domini Nostri ; deinde peculiari-
 ter in meritis omnium qui in IESV Societa-
 te censentur , ac universorum utriusque
 Sexûs , quotquot ijs suadentibus aut diri-
 gentibus Deo serviunt ; ita ut horum si-
 mul omnium amplectente nos patrocini-
 o suffragijsque apud Dominum juvantibus , spe-
 remus nos fideli cooperatione , benè usu-

ros

ros offerendâ nobis in tempore Dei Domini Gratiâ. Ingenti solatio nobis est quod Deum scimus, intimorum cordis humani sensuum arbitrum, clarè perspicere, quid cupientes, quid spectantes, quo voto, aut cuius rei desiderio ad iter hoc Iaponiense moveamur. Cum enim nobis simus conscij, nihil planè nos aliud istâ expeditione sequi aut captare, nisi ut animas hominum ad Imaginem Dei Creatas ad sui Conditoris agnitionem perducamus: utque supremus Autor rerum omnium, à creaturis, quas in similitudinem suam condidit, prout dignus est laudetur; postremò, ut imperij Sanctæ Matris Ecclesiæ Sponsæ IESV Christi limites promoveantur, & spatia laxentur; imus alacri vigentes fiduciâ, & velut accepto spei pignore, certâ expectatione præsumere audemus, omninò successuram in lætos exitus hanc Iaponiensem peregrinationem nostram. Adversis porrò minas omnes apparatusque Diaboli, haud dubijs jam quasi clarigationibus bellum acre, quò nos hoc cursu deiciat, denunciatis, duo quædam me sustentant. Prius certa, ut modò dixi, persuasio perspectissimæ Deo rectitudinis
mea-

meorum in hoc itinere cogitationum : Alterum indubitatiſſima notitia abſolutiſſimi Dominiꝝ Divinæ Voluntatis in res creatas univerſas ; ita ut nulla earum quidquam agere , niſi Deo permittente , queat . quâ lege teneri Dæmonas ipſos , nec quantumlibet cupiant , poſſe nocere cuiquam , niſi licentiã ſaviendi à Deo impetratã , in lobi cernitur hiſtoria , cui viro Sacræ Literæ teſtantur , hoſtem licet immaniſſimum Diabolum ; ne minimum quidem , ſine Dei nutu atque arbitrio , incommodare potuiſſe . Hæc eò diſſero quod exploratiſſimum habetur , hunc quem mox tentare conſtituimus , Malacã in Iaponem trajectum , præſentiſſimis diræ mortis eſſe periculis obnoxium , ob ſævam vim atrocium procellarum & inobſervabiles inſidias latentium ſcopulorum ac Syrtium ; denique ob ſeros incurſus infeſtantium illud mare Piratarum ; quæ discrimina quàm non ex vano timeantur , exemplis naufragiorum & ſervitutum , pro experiri curſum iſtum audientium numero increbeſcentibus , perſpicitur . ut jam tertiam quamque è ſolventibus ex hoc aut finitimo quœpiam portu verſus Iaponem navibus , aliquo è tribus

memo-

memoratis exitio absumi, pro re usu com-
 pertâ, nec ferè humanitùs evitabili vulgò
 celebretur. Hæc sæpe mihi reputanti ve-
 niebat in mentem vereri: ne plerique So-
 cietatis Nostræ pleni literarum homines,
 ubi has in partes ad Evangelizandum missi,
 præsens in experimentum venerint gravium
 laborum ancipitiumque discriminum capitis
 ac vitæ, qualium aleam ferè quotidie ja-
 cere, negotij quod tractamus, & rerum
 ut hîc se habent, conditio subigit: reli-
 gione quadam animi tangantur, quasi te-
 meritatis in hoc culpa consciscatur, &
 quod sacræ literæ vituperant, Deus quo-
 dammodo tentetur. Sed postquam de re
 totâ cogitavi otiosius, facilè me revoco,
 deponoque metum istum omnem; confi-
 dens, à paternâ Dei Domini Nostri erga
 Societatem providentiâ suaviter procuratum
 iri, ut illustria talenta eruditionis & elo-
 quentiæ, quæ isti ad Societatem attulerint,
 ita nostris Disciplinis domesticâque institu-
 tione temperentur, ut semper in potestate
 sint Divini Spiritûs, ipsos, uti & cætera
 membra Societatis, animaturi. Quod ni
 fieret, multum equidem illis metuerem,
 nec possem animo conquiescere, objectum

continuò mentis oculis circumferens, quod
 à Beato Patre Nostro Ignatio audisse me
 recordor: Veros Societatis IESV Filios,
 multum in eo contentionis ponere debere,
 ut seipfos vincant, modosque exquirere ex-
 cutiendi à se terrores formidolosarum re-
 rum, qui homines impediunt à constituen-
 dâ in Deo plenâ spe ac totâ fiducia. Esti
 enim viva fides ac spes eiusmodi, gratui-
 tum Dei Donum est, quod ille quibus est
 ipsi libitum tribuit: tamen plerumque id
 illis indulget, qui sibi acriter ipsis impe-
 rant; nihilque omittunt quo possint con-
 sequi plenam affectuum omnium suorum
 subjunctionem, ex verâ caritate, sub Divini
 obsequij gloriaeque rationes. Latum est,
 mihi credite, discrimen inter eos qui Deo
 fidunt, instructi tamen cunctis rebus ad
 victum usumque necessarijs: & eos qui idem
 istud faciunt, in summâ destitutione & ex-
 tremâ egestate, in quam se ultrò Christi
 causâ imitandi, conjecerint, vitæ subsidio-
 rum omnium. Ac quod est inde conse-
 quens, multum item interest, inter eos
 qui fidem spem fiduciamque in Deo collo-
 cant extra mortis pericula; & eos qui Deo
 fidunt, & in illo sperant, dum spontè ac
 volen-

volentes, quò ei gratificentur, in discrimina se mortis evidentia obijciunt, horum vitandorum aut adeundorum potestatem & plenum arbitrium habentes. Sanè mihi videtur qui sic elegerit in continuis vitæ periculis vivere, ex mero studio Deo servienti, omni alio respectu aut fine rejecto, brevi tempore sensurus tædium vitæ præsentis, & desiderium mortis, quâ citò transferatur ad vitam meliorem, & regnet cum Deo in Coelis; quando hæc quam vocamus vita, mors potius longa est, & exilium à Gloriâ, quâ ut fruamur, sumus conditi. Dicunt mihi Fratres Nostri ac Socij Iapones qui nobiscum in Iaponiam proficiscuntur, fore ut offendantur qui sacris illic præsumunt, si nos videant carne aut pisce vesci. quare imus certi, quantavis opus fuerit diætæ severitate, talis offensionis occasionem tollere. Ajunt qui illinc veniunt magnam esse ibi multitudinem istius generis hominum quandam Religiosæ Vitæ speciem, ascesi severâ, præferentium. Eisdem confirmant, autoritate pollere ad populum maximâ; ita ut ex horum nutu pendeant summi juxtâ infimique, promptis ad omne mandatum obsequijs. Hæc vobis

refero , ut ex his pro vestrâ prudentiâ æstimetis , quantæ nobis quamque vehementes dimicationes in Iaponiâ paratæ sint , & pro vestrâ caritatē contendatis impetrare nobis à communi Domino , quotidianis vestris Sacrificiis & Orationibus , auxilium necessarium ad tam acres adversarios vincendos . Equidem sic spero : sustentatum illic iri nos meritis & suffragiis omnium Filiorum Sanctæ Societatis IESV . Die Natali Sancti Ioannis Baptistæ hujus Anni MDCLXIX, aut nocte illum diem præcessurâ , soluturos nos ajunt . decretum est cursu recto uti , & per ducentas ferè leucas ex alto spectare famosum Sinarum Regnum nusquam exscendendo , aut terræ admovendo navem , quoad Iaponem tenuerimus . quod nautæ loquuntur fieri posse die decimo aut quinto decimo consequentis mensis . Id ubi , Deo favente , contigerit , expectate longas meas & plenas literas , quibus vos certiores faciam , de terræ illius situ ac qualitate , de Gentium illam colentium naturâ , indole , moribus , legibus , superstitionibus , erroribus , studiis , Academijs , Doctrinâ , ejusque discendæ exercitijs , ac tradendæ Methodo . Delectavit me

ali-

aliquando Paulus Noster, narrans de quodam Cœnobio suæ Patriæ, ubi Sodales permulti literis dant operam. his aiebat præesse Seniore[m] quendam, excellere Sapientiâ inter omnes visum, qui ad Domesticos idemtidem in unum cœtum coactos verba facit: tum iubet seorsum unumquemque per spatium horæ unius commentari super præscripto argumento, hoc videlicet, aut simili: quid dictura videri posset Anima corpori, in extremo suæ ab illo disjunctionis Articulo? quid cogitatura, cum iam soluta nexu materiæ, Tartari aut purgantium sub terris ignium (nam harum & hî rerum notitiâ sunt perfusi quadam) acres cruciatus experitur? Horâ talibus considerandis impensâ, solere Magistrum illum Discipulos singillatim percontari, quid quisque meditando invenerit: & pro rei merito quam protulerit, laudare plus minusve; vel etiam si parùm memorabile prompserit quidpiam, reprehendere. Addebat Cœnobitas istos perorare ad populum solitos quintodecimo fermè quoque die, audiri que magno concursu Virorum ac Mulierum, parique attentione ac sensu animi; lacrymari quinetiam inter audiendum

dum plerosque non raro, præsertim foeminas : maximè cum , quod sæpe fit , Orator pictam ostentat tormentorum inferni tabulam . Hæc Paulus , quæ coràm spectaverat referens . Quæsi ex illo , num recordaretur alicujus Sententiæ , quam ex hisce concionibus excepisset ? Respondit : affirmasse aliquando quendam ex istis Oratoribus , cui dabat operam : Virum improbum ac Mulierem nequam , peiores Diabolo esse , quoniam quod Diabolus per se non posset , per malos viros & foeminas ageret , ut in furtis , falsis testimonijs , similibusque sceleribus cernitur , quæ Diabolo duntaxat suadente , pravis hominibus exequentibus , fiunt . In eo fermè omnes conveniunt qui de Iaponibus quæ viderunt narrant : esse Gentem cupidissimam sciendi . Ego quæ me usus & experientia præsens de ijs docuerit , copiosè vobis differam . Deus Dominus Noster per suam Infinitam Misericordiam nos in suâ Gloriâ conjungat . nam in hac vitâ haud sanè scio quando aut quâ ratione , conspectum sperare mutuum possimus . Obedientia tamen id efficere posset : nam quæ difficillima videntur , facilè obedientia quando vult , expedit .

dit . Valetè . Malacâ x. Kal. Iulias Anno
CICIDXLIX.

Servus inutilis omnium Fratrum meorum
Societatis IESV .

Franciscus .

EPISTOLA IV.

PATRIBVS PAVLO CAMERTI , AN-
TONIO GOMEZIO , SOCIE-
TATIS IESV .
GOAM.

*Gratia & Amor Domini Nostri IESV Christi
adsint semper nobis auxilio &
favore . Amen .*

EX quo scripsi vobis satis fusè , causa
incidit cur expedire iudicarem conve-
nire vos iterùm paucis his versibus ; unde
intelligatis : occurrisse hîc mihi veterem
Amicum in paucis carum , nomine Chri-
stophorum Carvallium . Homo est cœlebs ,
virtutis apprimè studiosus , locuples , ho-
nestus , optimarum artium & partium .

BB 4 Hunc